

COLLOCOU

FAMILIER

ETRE

EUN DEN CURIUS

HAC

EUN DEN EXPERT

Var an abuzou commun da hep
stadou a veler a rer etoues a
bed seurt tud è Bries-Izel,
hac el lec'h-all.

*Dediet d'ar Vretonet gant eur mignon
dezo, hep intantion da choqui
den è particulier.*

Obsequium amicos, veritas odium parit

Cals a glevo an dra-man, o devezo regret,
Palamour d'ar virionez zo ennan discleriet;
An den clan e zaoulagad n'ell sellet an de,
Nac ar re a ve coupabl clêvet ar virione.

MONTROULEZ

E ty J^r HASLÉ, Moular ha Levrier
8. ru a Aiguillon, 8.

— 1874 —

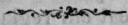
COLLOCOU FAMILIER

etre

EUN DEN CURIUS

hac

EUN DEN EXPERT

Voar eun ton nevez

En em repeti ato an eil vers.

BONJOUR, den coz ha venerabl,
 C'hui a glevan a zo capabl
 D'am instrui ha d'am e'helen
 Voar ar pez amez da c'houlen.
 Eur C'homis oun, hac emeus urs
 Da verqua tout quement dizurs,
 Quement abus a goal gustum
 En deus an dud a rum da rum.

Den yaouanq oun o tont er bed ;
Gout ar c'hustumou ne ran quet :
C'hui an ene a pep seurt tud,
Quercouls re vras ha re vunut,
Hentet ho c'heus a bep seurt stad,
Tud a Ilis, Tud-Jentil vad,
Tud a Justiç a Bourc'hisien,
Tud a studi, Marc'hadourien,
Artisanet, tud a vicher,
Mæstr ha Mæstres, ha Servicher ;
Cals a dud coz ha re yaouanc,
Quen Dijentil, quen Paisant.
Livirit din o custum oll,
Evit m'o merquin var va roll,
Ma vezo great eur reglamant
Eus an oll generalamant.

— AN DEN EXPERT. —

Tout e caffet habec enno,
Hac int tud fur var ho meno.

— AN DEN CURIUS. —

Pe seurt habec, den ancien,
A guet an dud er Veleyen?

— AN DEN EXPERT. —

Ar Veleyen a suposer
En em acquit eus o dever.

Pe int a ra, pe ne reont quet ;
Coms voar o stad zo difennet :
Occupet int oll deïs ha noz
O caç an dud d'ar barados :
Moes tud sod int, mar boe jamæs,
Caç re all d'y ha chom er mæs.

— AN DEN CURIUS. —

Livirit-hu din, va den mat,
Hac abec so en eur Prelat ?

— AN DEN EXPERT. —

Eus a Escop nac a Prelat
Ne oun netra nemet pep mat :
Ar Brincet int eus an Ilis,
A zo venerabl en peb guis :
O doctrin hac o santelez
O rent henvel ous an Elez,
Ha couscoude ne ellont quet
Miret na vent drouc-preseguet.
Ar Veleyen, p'o c'hourrigger,
Hac ar gloër, p'o refuser,
Ne leveront nemeur a vat
Eus o Escop hac o Frelat.

— AN DEN CURIUS. —

Nac ar Person hac en a ell.
Plijout d'an dud eguis ma fell ?

— AN DEN EXPERT. —

Eur Person mad, hervez an dud,
Eo an hini en deus ar brud
Da veza libr gant e arc'hant,
Hep goulen digant Paysant.
Ma car ober ber an ofiç,
Sortial abret eus an ilis,
Rei da eva ha da zibri
Da quement den a ya d'e di,
Lesel cabestr gant an dud fall,
Hep o gourdrous nac o zamall ;
Rei liberte da yaouanetis
Da ebatal en o divis ;
Chetu eno ar Bersonet
A blich muia d'ar Vretonet.
Mæs mar o deus eur guir Person
Hac a fel deza gant ræson
Regli e dud hag oblija
An dud fall d'en em corrija.
Hag o les pell hep absolven
Deffot na reont pinijen,
Birviquen hennés ne gueront :
Drouc e'r Person a leveront :
Dibaot hini en andure,
Guell eo ganto caout ar C'hure.

— AN DEN CURIUS. —

Mæs eur Person hac en a dle
Fiziout e garg en e Gure?

— AN DEN EXPERT. —

Pe en a dle, pe na dle quet,
Fiziet e vez enna an denvet ;
Pa vez affer, da hep mare
Cure bepret a renq bale.
Personet zo na fizient quet
Alc'huez o e'bao en o C'hureet,
Hac a fis eno gouscoude,
Alc'huez ar sacr ha vil ene.

— AN DRN CURIUS. —

Livirit din, den ancien,
Petra servich d'ar Veleyen
Mont da sarmon er c'hadoriou,
Pa na rer van eus o c'homsou ?

— AN DEN EXPERT. —

Rar eo guelet eur Sarmoner
O convertissa eur pec'her ;
Rac nac an eil nac eguile
Ne vizont quet da guement-se.
Martese ar Predicator
Ne glasq netra nemet enor,
Nac ar pec'her, eus e goste,
Ne entent quet chench a vue ;
Scouarn vouzar ha vanite
A goll an eil hac eguile.

— AN DEN CURIUS. —

Me garre caout eur C'honfessor
Hac am trete dioc'h va humor ;
Hac ec'h allen fiziout enna,
Pa zaen da goves daveta.

— AN DEN EXPERT. —

N'en deus cas dit pe da biou,
Mont da gonta da faziou,
Rac n'en deus Confessour er bet
D'e Benitant na deo secret.

— AN DEN CURIUS. —

Secret int oll, cridi a ran,
Mæs re rust int, var a glevan ;
Rac rei a reont goual pinijen
Pe refus cren an absolven.

— AN DEN EXPERT. —

Couls ê guenen e leverfes
Ne fel quet dit mont da gofes
Nemet da lesel a raet
Da retorn arre d'ar pec'het.
Ma casses un den ignorant,
Ec'h absolve hep senchamant,
Hac a roe dit eur binijen
A ve soublic dioc'h da c'houlen :

Hennez ha te en em grae,
Hac oc'h taol guenet e zae ;
Mæs goude leïn oc'h da espern
E coannies gantan en isern.

— AN DEN CURIUS. —

Aoun bras a meus, den ancien,
Na choquit re ar Veleyen :
Espernit-y, en han Doue,
Ha coumsit din eus ar Roue.

— AN DEN EXPERT. —

Dibaot Roue zo er bed-màn
Na guet ar bopl abec ennàn,
Dre ma renquont oll fournissa
Arc'hant ha tud d'e servicha ;
Mæs en aner e vurmuront,
Hac hep ræson en em glemont ;
Corf ha madou oump d'ar Roue,
Pa hor goulen hervez Doue.

— AN DEN CURIUS. —

Gant aoun na gouste ho puez,
Espernit mad ar Rouanez.
Livirit din ha difficil
Eo plijout da un Dijentil ?

— AN DEN EXPERT. —

An dud Jentil a respecteur,
Mæs o c'haret ne rear nemeur,

Abalamonr cals anezo
Zo difficil plijout dezo.
Dilicat int, prest e fachont,
Dibaot a zen a excuzont ;
Ha mar manquer a netra tout,
D'o servicha hervez o gout,
Pelloc'h goude n'e quet facil
Plijout nemeur da Zijentil.
Me oar erfat hervez ar bet,
Enori Noblanç a zo dlet,
Mæs me false din o c'helen
Da soufr enor hep e goulen,
Hac o deffe humilite
Assambles gant o qualite.

— AN DEN CURIUS. —

N'oc'h quet capabl, ha c'hui habil,
Da rei quentel da Zijentil :
List an Noblanç en o divis
Ha coumsit din eus ar Justic.
Livirit din hac eur Barner
A ell manquout en e zever ?

— AN DEN EXPERT. —

Beza Barner zo danjerus
Da nep na d'e quet vertuzus.
Eur Barner mad, leal ha just,
Na dle beza na douç na rust :
Dioc'h ar Justic e renq jugi
Ha rei e guir da bep hini.

Barnerien zo hac a ro prest
Setañcou treus dre interest.
Aon ræc tud nobl ha puissant,
Carantez re oc'h an arc'hant,
Coffadou guin ha cherou mad,
En tiez bras beza dent mad,
Presentjou great pe brometet,
Pe c'hoant da blijout d'ar merc'het;
An traou-ze tout a zo caos
Ma ze serret ar Barados
Oc'h cals emeus ar Varnerien,
Dre ma reont gaou oc'h ar beorien.

— AN DEN CURIUS. —

Ha ne ell quet an Avocat
Pe Proculeur o pledi mad,
Contesti oc'h ar Varnerien
Ha difen mad caos ar beorien?

— AN DEN EXPERT. —

Alvocadet, Proculerien,
Ne fis quet enno birviquen :
Dibaot Alvocat zo er vro,
Ho c'honsultet nep a garo,
Na assurint da peb hini
E c'houneso o procesi.
Ar Proculeur eus e gostez
A bromet e lacai evez

Ha d'e gliant e lavaro :
« Sur ar proces, m'er gounezo. »
Evelse ne vanquint james
Da boulsa Ian en e proces :
Rac a-unan e zint o daou
Evit e zestum en e graou.
An eil d'eguile a lavar :
« Moyen en deus quement a gar
Evit asten ar parchimin,
Ha digaç an het d'ar vilin ;
Leve en deus, guerzet vezo,
Ha mar queromp lod hor bezo :
C'hui, Alvocat, roit esperanç,
Me Proculeur a raï avanç,
Hac ar Barner a zeporto
Da rei setanç quen a garo. »
Dalc'het vezo Ian er proces
Hep e lezel da zont er mes,
Harsset vezo ha destumet
Evel lapous en eur gaouet,
Ha birviquen er mes ne da
Endra choumo pluen ounta ;
Dont a raï hep gallout nijal,
Debret vezo ar pes a dal ;
Eat an danvez, eat al leve,
Losquet vezo Ian da vale
Rac hep arc'hant pe esperanç
Ne fell da zen ober avanç.
Eun deo a lês a zo eur Sant
Mar gra eur pas hep c'huez arc'hant.

— AN DEN CURIUS. —

Nac eur Greffier gant e siell,
Hac èn a gustum ober guell?

— AN DEN EXPERT. —

Siell lequeat gant eur Greffier
A gustum ato coustout quer :
Mar dê requis caout tri devez
Da ober prisach a eun danves,
Dibaot Greffier, mar deus nicun,
Eus a tri dez na ra sizun :
Menat paper eleac'h feuillen
A implijo oll pen-da-ben,
Evit caout dioc'h an invantor
Mui evit n'en deus ar Minor.

— AN DEN CURIUS. —

Ha ne dle quet ar C'hurator
Miret oc'h domach e Minor?

— AN DEN EXPERT. —

Ar C'hurator hac ar Greffier
Zo a-unan e peb affer ;
Mar deus madou, endra badint
Divar gorre e labourint :
Quement camet na pas a rint,
Oc'h ar minor tout e contint.
An eil d'eguile a evo,
Hac ar Minor quez a baeo :

Ar C'hurator a yel e quer
Evit e affer particulier,
Hac a lacaï voar e vemor
Ez eo eat evit ar Minor.
Deut au amzer da renta cont,
Ar C'hurator zo prest ha pront :
Mui a vezo voar e vemor
Evit na voa en invantor ;
Greffierien ha Curator et
A ruin cals a Vinoret

— AN DEN CURIUS. —

Eun den honest ha mignon din
A c'houl arc'hant e prest ouzin.
Ha c'hui a gred em be affer
D'e oblija dirac Noter ?

— AN DEN EXPERT. —

An Noteret pell amzer zo,
Zo necesser ebars er vro,
Abalamour ma zeus tud fall
Mui evit zo bet gouech-all.
En amzer goz arc'hant prestet
Var ar guer e vezent rentet ;
Hoguen breman na elleur fiziout
Netra e den auez coll tout ;
Anes caout act dirac Noter,
James ar dle ne deu dar guer,
Ha c'hoas e meus da lavaret ;
Laca evez oc'h Noteret ;

Cals anezo evit arc'hant
A drompl an dud hac hi present.
Brema e scrivont voar ar paper
Control dar pez a brometer,
Ha te zo facil da drompla
Pa n'ouzout na len na scriva.
Pa n'effe ma vanquont d'ho guer,
Cals anezo ne ve affer
Nac a Noter, nac a Serjant,
Da ober dezo paea contant.

— AN DEN CURIUS. —

Na gomsit quet a Serjantet,
Rac ar re-ze zo tyrantet.

— AN DEN EXPERT. —

Ar Serjantet a bed amzer
A zo douguet e pep carter :
Danjerus int, ha pa veler
O Rocordet en ho c'hever,
E lavarar e ber langach :
Ar re-mâ ya d'ober domach.
Mæs petra dal lavaret guer ?
Red eo o soufr pe coustint quer,
O c'hanna rear, couls e paoues,
Rac d'o c'hroc ne vanquont james.
Nep a zo roc oc'h Serjantet,
Sur ma na goll ne c'houne quet.

Mar caremp oll daea hon die,
Biquen affer outo n'or be ;
Nep na ra gaou ous den ebet
N'en deus quet aoun rac Serjantet.

— AN DEN CURIUS. —

Evidon-me ne gredan quet
E ven gleour da zen ebet.
Na biscoës ne roï's dîner
Na da Serjant, na da Noter.
Moyen ameus honestamant ;
M'am be yec'het e ven contant ;
Mæs clanvus oun, ha ne oun quet
Pe ous piou goulen remet.

— AN DEN EXPERT. —

Mar e c'heus c'hoant da veva pel
Ha caout yec'het bete mervel,
Chede amâ petra-renques
Da observi het da vues.
Eus da vele quent ma savi,
Passa, crancha ha c'hues da fri ;
Coumer da sae ha que buhan
En eur lam cren a dost d'an tan.
Evit commanç en em guempen,
Gouale'h da visach ha crib da ben.
Ha na les e fri netra lous,
Nac e taoulagat tam picous :
Rinç net da visach ha da zent,

Ha netta tout eus a bep hent.
Abars e corf ma nai netra,
Gra da zour ha qea da blega.
Goude purji da vouzellou,
Guelc'h da zaouarn ha da c'henou ;
Quemer, goude sevel mintin,
Un tam bara hac eul loum guin.
Sorti abret, mar be caër ;
Glaop avel, chom er guer.
Pa zistrei goude pourmen,
Laca evez oc'h yenijen.
Mar d'è yen ha criz ar gouan,
Da gorf oc'h taol, da guein dan tan.
E peb amzer bes sourcius
Da bourveï bouet yec'hedus,
Bevin, leue, yar ha maout,
A zo mad mar guelles caout :
Ar c'hic moc'h sall assesonet.
A lezi gant an haillonet ;
Rac ar guella tam, pa goust quer,
A ro degout gant an amzer.
Pa ve da gorf boueteet mat,
Gra exerciç ha les ar plat,
Ha ne ra quet, laca evez,
Daou repas bras en eun devez.
Na zebr james squebel toussec,
Pesquet, gregun nac ar melvet,
Na morilles na mousseron :
An traou-ze tout zo ampoëson.
Viltançou int eus an douar,

A zo noasus da nep o c'har.
Ev da vin pur ha souben tom,
Ha pep hini diouc'h da ezom,
Anes caout gout na zebr netra ;
Dalc'h appetit bepret eun dra.
Exces dibri, exces eva,
N'eus quet a cas, pe memeus dra,
A ra da mui dut mervel
Evit ne lazer er bresel.
Na zebr nemeur a voadeguen,
Nebeutoc'h c'hoas a silziguen,
Mæs n'eus quet a gas pe da heur,
Eus a fourmach na zebr nemeur.
Pebr gant guineg n'en d'ê quet mad
Da gonservi eun estomac,
Hac ar butun a ra dies
Da guemeret re alies.
Ar pesquet mad da zeiz vijel ;
Ne ranquer quet o dilesel ;
Mæs a nep seurt eus a besquet
Jamæs en deiz na ra daou bret.
Ar viou fresq dioc'h an nos
Zo yac'hedus abars repos,
Gant e neuyo ar veleen
Ebars er vi var al lezen,
Pa o c'hivi, poazet tano,
Ef oc'h da ben hed e vano.
Na zebr netra na ve poazet,
Rac an traou cri zo re galet
D'hon estomac da zijeri.

Ha na ranquer quet ho dibri,
Rac-se ta laca eves pis
Na zebri re eus frouez cris,
Na saladen nemeur a dra,
Rac dibri cals ne dal netra.
Pa zibri boet, quemer amser ;
Na zebr tam nemet dre voder,
Ma allo quent arre dibri
Da estomac peur dijeri,
Ha mar fell dit caout plijadur
O tibri bouet erves natur,
Ro spaë d'an dent etre peb tam,
Abars cregui a neves flam.
Ar suer zo mad var leas guen,
Gant an aval, gant ar beren,
Gant ar peches, gant ar civi,
Gant ar framboes, pa o c'hivi.
Eus a raisin na queresen
Na lonc ar men nac ar c'hroc'hen.
Nemet sec'het pe naon ha pe
Na zebr tam na ne ev banne.
N'en em garg eus a netra,
Ispicial eus a vara.
Qercouls en ân hac er gouan,
Na zebr nemeur a dra da coan.
Eus a souben hac a ragout
Debr eun nebeut, pe lessi tout.
Goude da lein chom e repos,
Goude da goann quers bete nos ;
Dar mintin quea d'ar menesiou.

D'an abardaez d'an diseoliou,
Na guerz re vuan na re c'houroc,
Quea dar pas ha les ar galop.
Bete c'huez ec'h elles bale,
Nemet da rochet a dreusse,
Ha na soufr quet var da croc'hen
Re a domder, a yenijen,
Ha seinch linjeri alies,
Peautramant e vezi dies.
Goude mis ebrel, da fin eost,
Da dan ebet ne dy quet tost ;
Croc er vouteil hac er veren,
Essoc'h vizi an drederen.
Goude mis eost betec mis mae,
Ev ar guin gant nep er pae,
Goude creïz-deïz lez ar c'houquet,
Deut anter-nos ne veilli quet,
Rac ne quet yac'hus beilla pell ,
Sevel mintin a zo cals guell,
Azc'houen da groc'hen na gousqui,
Ha nebeutoc'h c'hoas var da fri,
Var da c'hostez chom er guele,
Var an eïl tu pe eguille.
Mar e pez c'hoant d'en em voale'hi,
En dour tom en em liqui ;
Gant dour yen guelc'h da zaouarn,
Non-pas da ben, da ziscouarn,
Mar des er beign sorti abret,
Chom pell en dour ne reuquer quet.
Quendale'h da dreïd ha da ben tom

Ha netra quen ne c'heus ezom.
Ma ra da gov did neb enkres,
Ne zale quet da vont var vez ;
En em rinç tout eus a peb hent,
Hep miret dour, avel na guent.
Pa vez brumen a het an nos,
Dalc'h da dy varnot serret clos,
Ha laquea evez, voar an oll,
Eus an erc'h, heol meurs, avel foll :
Var an deiz lez ar c'housquet,
Chom es cador, ne c'hourvez quet.
Pa vez tomder e creiz an han,
Chom en disheol da heanan,
Hac effort er bed mir na ri,
Nac o redec, nac o c'hoari.
Lez a gostez ar procezoù
Pep seurt disput ha querellou ;
Beo disourci hac hep chagrin,
Tristidiguez a zo malin
Hac a zo caos, hervez ar brud,
Da abreji buez an dud ;
Ha ma fell did beza eürus
Deus da henti an dud joayus.
Ha na implich, mar credes din,
Apotiquer na Medecin ;
Rac mar queres en em regli,
Quen en eva, quen en dibri,
Quen en repos, quen en ober,
A Vedicin na c'heus affer,
Rac peurvuia an excessiou

A zo caos d'hor c'hlenvejou.
Pe te zo yac'h, pe te zo clan,
Laca evez da vianan
Penaos an oll Vedecinet,
Ar re vella toud a gaffet,
Ne reïnt quet d'an nep o c'halvo
Remet ebet dious ar maro,
Rac quement in guitibunan
E renquont mervel o-unan.
N'eus Medecin ebars er vrô
Peb quelou mad d'an oll na rô,
Ha na bromet ober pare
Eus o clenvet pâ vent dare ;
Purji, goada, reï lavarnant
A raïnt-d'an oll dioc'h o arc'hant ;
Mæs gout penaos na pe da heur
Reï remejou n'ouzont nemeur :
Tud babil int, voar o meno,
Mæs hazard eo fiziout enno.
Pe te vevo, pe te varvo,
O faeamant o devezo,
Par consequant, mar credes din,
Na fis biquen e Medecin.

— AN DEN CURIUS. —

Va bennos deoc'h, den ancien :
C'hui oc'h eus roet din ar voyen
Da gaout yec'het a la parfin,
Hep caout affer a Vedecin.

Livirit din an abuzou
A gommer en traficou ?

— AN DEN EXPERT. —

Dibaot eo ar marc'hadoures
Na reat ganti affrounteres ;
Pouesiou scan a goalen ber,
Musur bian ha guerza quer ;
Voar digarez rei marc'hat mad,
Guerza traou fall eleac'h re vad :
Chede enno pe seurt trafic
A rent Marc'hadour pinvidic.
Credita reont, hac ar bed-oll
A ya d'o stal evel tud foll.
Allas ! an termen a zeu prest
Ma reiquer paea an interest :
Deut an termen da gaout arc'hant,
Red ê paen pe caout Serjant,
Ha soc'oc'h o prena netra
Ma na c'heus arc'hant da baea ;
Pe mare c'heus, quea d'eur stal vad
Ha digor franc da zaoulagad,
Pe e vi tromplet gant da zen
En eil façon pe en e ben.

— AN DEN CURIUS. —

Pehini e'r guella a zaou unan,
P'er Marc'hadour, p'n Artizan ?

— AN DEN EXPERT. —

Arabat é lavaret gaou,
 Rac d'en em heul e zeont o daou ;
 Mar implijes Artisanet,
 Laca evez pe vi goadet :
 Ardou o deus en o micher
 Da drompla Mæstr ha Servicher :
 Maxim commun da Artisan
 Eo prometi da peb-unan
 E rei oll quement a c'houlen,
 Endra vezo crog er veren ;
 Evet ar guin hac eat er meas,
 E vi tromplet na mui na meas.
 Cals anezo zo ignorant
 En o micher, pe feneant,
 Evit toucha gant an esquen,
 Planta 'n nados gant ar vesquen,
 Squei ha dare'ho a daol da daol,
 Pe gaut buohal, pe gant morsol ;
 Dressi, lemma an hostillou,
 A oar peb lan ha peb Guillou :
 Hoguen tailla dioc'h ar musur,
 Ober labour fin hac assur,
 Dibaot hiui er goar ober,
 Pe e laëro cals a amzer.
 Artizanet, mar greont marc'hat,
 A zo nos a deis o labourat ;
 mæs pa labouront dioc'h an deis,
 Eus a pevar e reont eis .

Ha mar labouront dioc'h marc'hat :
Dibaot e reont labour vad :
Labourat fall ha coll amzer
A gustumont tout da ober.

— AN DEN CURIUS. —

Eun habit a meus da ober,
Hac a renquan caout Quemener.
Voar a livirit aze din,
Sur avoalc'h tromplet 'vezin.

— AN DEN EXPERT. —

Quemener ha Quemeneres
A zroug-prezeguer alies :
An dorn a grog o deus ato :
Danjerus eo fiziout enno ;
Griat gorrec, laères amzer,
Cas brudou fall a guær da guær.
Prena traou braou da dud yaouanc,
Hep goud d'o zat gant e arc'hant ;
Dispen dillat a vez laëret
Gant aoun na vent anavezet ;
Truffla digant servicherien
Quic pe aman, bleut pe vrigen,
Tamou etof, eudennou neud,
Da sevel stal bep eun nebeut,
A ra da gals gant an amzer,
Eus a dailler vont da vercer.

— AN DEN CURIUS. —

Pe c'hriat eta pe vea
A guivit-hu an direbecha?

— AN DEN EXPERT. —

Me gonto deoc'h evit respont
Pe seurt buez a gunduont :
Guiaderes zo eun etat
A zo quempen ha delicat ;
Bemde c'houlou e vezont brao,
Ne renquont souffr nac heol na glao ;
O blam a rer o deus an teich
Da guemeret lies a veich
Eus an anneven eudennic,
Hac eus ar fleven eur branquic,
Evit sevel eul logoden
Da ober d'e c'hrec sae pe losten.
Hi a ene erfat e goas.
A lavar dezâ digaç c'hoas ;
Evit ar pris ne d'êquet quer :
Accordi a reont e daou guer,
Mare'hat mat en deus hac ar ro,
Quement-all arre en devezo,
Pa stevo eun anter guiat.
E vezo touchet eun tam mat,
Da ober couëf pe mouchouer,
Pe autramant colier da gouer :
C'hoas e reont meur a veniat
D'ar guemeneres da griat.

Goude e zaïnt da goulen cuden.
Da achui ar viaden ;
Ar marc'hadour en deus caer clem :
« Memeus aon enont n'am flem ! »
Mar lavar eo e viat stris,
E responto : « Al laon zo pis. »
Mar za da glem an anneven,
E lavar e tor an neuden ;
Pa e musur gant e goualen,
E c'hef re ver dioc'h an daou ben,
Ha mar car sellet outi pis,
E velo enni neudennou bris :
Souillet, goal great ar bevennou.
Perzier gollo diffiennou,
Neudec ha flasq eo al lian,
Gant an ascorn frotet bian :
Mæs petra a dal e damall
Couls e gaouet eguis eun all,
Comzou en deus d'en em excus
Oc'h quement a dui d'e accus.
Arabat eo redec ar brut,
Ret è deza fiziout en dut.

— AN DEN CURIUS. —

Livirit din, den ancien,
A c'hui oar doare an hostisien ?

— AN DEN EXPERT. —

Ya, rac alies, siouas din,
Emeus evet emeus o guin.

Mar em gredes, na fis james
Nac en hostis nac en hostises ;
Mont d'an davarn a zo ebat
D'an nep a gar ober cher vad,
Mæs dont er meas a zo dies,
Nemet contant ve an hostises.
Pa antrei en eun davarn,
Laca evez d'en em c'houarn,
Rac mar tremenes ar rouden,
E pañ diou veich da souben.
An hostises evit commañç,
A rañ dide cant reverañç :
Mar deus guin mat, lod a pezo,
Quent na vizi santet mezo ;
Goude guin bas ha dour enna
A vezo roet dit da effa.
Evet ar guin, debret ar c'hic,
E vezo contet ric a ric.
Te a gont tri hac hi pevar,
Pea a renqui en e lavar,
Ha gret e c'hont oll gant Catel,
Red eo caout arc'hant pe vantel.
Eun hostis hac eun hostises,
Marevont guin re alies,
A veler tout abars ar fin
Oc'h eva dour varlerc'h ar guin.
Cals anezo evit ar guir,
A ra cher vat hac ebat bir,
Mæs dibaot eo an nep a grae,
Ma na reont gaou oc'h an nep er pae,

Oc'h Per, oc'h Paul e vescontont,
Hac evelse en em disont :
Ar gabaret a zoug malheur
Ha d'an hostis, ha d'an eueur :
En em zaoni ra an hostis
Hac an eueur a bae ar mis.

— AN DEN CURIUS. —

Livirit din den venerabl,
Hac eur Breton a zo capabl
D'en em ganna en eun arme
Evel er guear gant eur banne?

— AN DEN EXPERT. —

Ar Vretonet a Vreït-Izel
Ne gueront quet mont d'ar brezel.
Tud vaillant int var o meno,
Courach o deus betec eno.
Ne deus netra o disconsort
Evel rancout tenna da sort ;
Pa na c'houlenner nemet uuan.
E cren an oll guitibunan.
Guel ê guene, eme Breton,
Beva pell ha beza poeltron,
Evit n'a dê mont en danjer,
Hac hasardi da goll va per ;
Mæs tud sot int hac abuzet.
Ha caer o deus en em guzet.

Dont a raï sort quent pe goude
Ma ranquint mervel cousgoude,
Ha darn-vuya a zesertont
Er galeou en em c'hefont.

— AN DEN CURIUS. —

Pe seurt abec a c'heffit-hu
Enep a guemer habit du,
Hac a bretant mont en Ilis,
Da zouguen chaps ha surpilis ?

— AN DEN EXPERT. —

Aon bras emeus cals anezo
Nemet goall fin n'o devezo.
Cass tud d'ar scol a zo facil,
Mæs o gouarn zo difficil :
Evit beza eat d'ar scolach
Ne maïnt quet en pen o beach ;
Tud misus int, dispign a reont
Ha netra tout na c'hounezont
Goude ruina Man a Tad
Eun hazard eo mar greont fin vad .
Ar yaouanctis o ra dezo
En em deboch cals anezo :
Arc'hant ne vanq quet da Cloarec,
O songeal e vezo Bælec ;
Guisquet brao, cher vad a ra,
N'en devezus defot a netra ;
Henti a raï tud libertin
Hac e gustumo dioc'h ar guin ;

Mont da eva ha chom oc'h tol
Endra ema ar re-all er scol.
Goude repas mont d'a c'hoari,
Pe da jestal gant mere'h Mari;
Chede eno custom Clouer
Pa zeu arc'hant digant Couer.
Latin a oar, Bæleg vezo,
Mæs netra tout na dalvezo.
Ne deus Cloarec na Scolaer,
Ma carent tout studia caer,
Pidi Doue var o daoulin,
Ha tec'het diouc'h tud libertin,
Ne raent fin vad, hep dale pell,
Hac y hac o zud a ve vel.
Mar be deboch en e studi,
Emeus a cant ne deu hini
Ne rei dishenor d'an Ilis,
O touguen chaps ha surpilis.

— AN DEN CURIUS. —

Livirit din ha ne gaffet
Er c'houenchou abec ebet ?

— AN DEN EXPERT. —

Buez ar Menec'h zo eur stat
Admirabl dreïst peb etat.
Ar Menec'h gant Doue galvet
Zo tud santel ha tud parfet;

O buez vad, o sante'ez,
O rent heuvel oc'h an Alez
Queit a ma heuliont o reglen
Eus a vir galon pen-da-ben ;
Mæs ar reglen en o zouez
Ne d'é quet ato ar pouez ;
Elec'h chom chast en o tiez
O gueler o redec aliez
Da vizita Demezelet,
Tud Jentil hac Itronezet.
Pa int rentet er c'houenchou
Ne veler nemet discoursou
Etre Menec'h ha Merc'hejou
Hed an deiz er parloerou,
Ha ne ell den credi e Doue
Sujet an oll discourzou-se.
Tremen a ran calz a draou-all
A reont siouas en eur gual ;
Pedomp Doue ma teuint breman
D'en em regli voar ar pez-man.

— AN DEN CURIUS. —

Livirit din a nep disurs
A gommer en Trede-Urs ?
Me gare gout ha den ebet
A gaf abec er Seurezet ?

— AN DEN EXPERT. —

An Trede-Urs a zo eur stat
Gant an Ilis appouvet mat ;

Mæs cals a dud a zo enni
Hac a abus eus anezi.
Seurezet zo, ma zaent e pris,
Ne dalfent quet o habit gris,
Ha mar na dalont netra oc'hpen,
Ne dalont quet o habit guen.
O daoulagat a zell izel,
Hac o c'halon a zoug huel:
Eun dra a dleont en enor
Nemet o zeaut hac o humor :
Gant habit an humilite
E cuzont o superbite ;
D'an oll int servicherezet
Pa n'ellont beza mestrezet ;
Patiant int voar o meno,
Mæs soufr netra ne fell dezo :
Drouc-coms a reont a bep-unan
Nemet anezo o-unan ;
P'en em c'hefont en eur bagat,
Ez eont oll d'en em scandalat,
Hac aviziou d'eo em gribat
A daouliou ivin bete'r goat,
Ne gomsan quet presantamant
Eus a nep zo fur ha prudent ;
Parlant a ran e general ;
En em graffet nep an deus gal.

— AN DEN CURIUS. —

Pe mont en Urs, pe dimisi,
Eo ar guella da bep-hini?

— AN DEN EXPERT. —

Ar c'hustum eo dre interest,
 D'an dud yaouanc dimisi prest ;
 Mæs dimisi prest zo tromplus,
 Mont re vohan zo danjerus,
 Ha dreïst pep tra amourouset
 A ra d'an dud beza tromplet ;
 Arc'hant, guenet ha lignez-vras
 En deus tromplet meur a voas :
 Promessou great gant goaset.
 En deus tromplet cals a blac'het.
 Tud re yaouanc mar demezont,
 Goas pe vaoues, mad ne reont ;
 Yaouanc gant coz a ve cals goas,
 Laouen hirio ha trist vare'hoas :
 Caret guenet ne bad quet pell,
 Caret honestis a zo guell.
 Plac'h difæçon, mar be barfet,
 A verit mui beza caret
 Evit ar c'hoanta zo er vro,
 Mar car tout nep e c'haro.
 Te cousgoude zo touellet
 Gant nep an deus mui a guenet ;
 Da vlam a rear, couls e lesel,
 Ha cousgoude ne di quet pel,
 N'en em guet quet re divezat
 En ty forn da c'houlen poasat ;
 Caret out a caret a res,
 Promessa zo, a leveres :

Sotoc'h a ze out prometti,
Ha sotoc'h c'hoas vez dimizi,
Ma na c'heus clasquet peadra
Hac hi ha te evit beva,
Rac carante ne bado quet,
Mar deu ezom goude euret :
Amourousdet d'an dud yaouane
A zo caos da vil nec'hamant.

— AN DEN CURIUS. —

Na mar din beza demezet,
Netra oc'heus-hu da lavaret ?

— AN DEN EXPERT. —

Goas ebet ne dleffe james
Caout nep disput oc'h e vaoues
Na fiziout re^{ne} dle enni,
Pe e vezo tromplet ganti ;
Rac an ozac'h pa ve fachtet.
Mar lavar guer oc'h e briet,
A raï dazi mont e coler,
Hac e respont gant an eil guer.
Ozac'h ebet ne dle james
Mont d'ar banquet hep e vaoues,
Pe autramant, hep e vouezo,
Guell cher evinta en deffo.
Eur vrœc honest, fur ha parfet
Na gar den nemet e friet.

Pa za emeas e deus anquen,
Pa zeu d'ar guær e vez laouen ;
Mæs er c'hontrol eur c'hrec gadal
A zoug friantis voar e zal ;
Pa zeu dirazi e friet,
Zo guel ganti n'er guelfe quet.
Ozac'h fachet pa zeu d'ar guer,
Ar vrœc ne dle lavarat guer
Mar be modest, ha tevel tout.
E zaï prest coler en e rout.
Teaut grœc zo caos pa e c'hanner,
Peur-liessa da vil miser.
Dibaot a zen zo demezet,
Na enou prest gant e briet :
Daou zeïs hep quen en deus pep goas
Ha pep maoues plijadur vras :
Ar c'henta eo deiz an euret,
Hac an eil eo deiz an decet.
C'hoant dimizi, c'hoant beva pell,
En deus bep lan ha pep Catell ;
Demezet int, pell e vevont,
Tout var ho c'his e carent dont.

— AN DEN CURIUS. —

Carent a raent goas ha maoues
Beza intaon pe intanves ?

— AN DEN EXPERT. —

Beza intaon hac intanves
A gueffont tout a zo dies :

Pa vez maro pennadurez,
Ozac'h pe græc en tieguez,
Neuze intaon pe intanves,
Quen n'a vez eat ar c'horf er mes,
A lavaro da bep-unan :
Biquen jamæs ne demezan ;
Mæs enterret ar c'horf maro
Goude prest e dislavaro.
Pa vezo achu an eïsvet,
E carent beza dimezet ;
Marteze e zint o-unan,
D'ar barlan oc'h ar vas-valan,
Mar d'ê diseves priedou,
Nep a chom beo gant ar madou
A c'huso lod eus ar moyen
Da frustra an heritourien,
Hac ar memes tra a raï
D'e bugale, mar deus hini,
O custom cuset madou,
Neud ha lien a zac'hadou,
Evit berrat an inventor
Hac ober gaou oc'h ar minor :
Dimisi a raïnt hep dale,
Ha dont a raïo c'hoas bugale,
Ha divar goust ar map quenta
E fell mezur an diveza.

— AN DEN CURIUS. —

Livirit din, eur servicher
Penaos e vanq en e zever ?

— AN DEN EXPERT. —

Dirac ar mæstr-mével a ya,
Pa ne guel e chom en e za ;
Mates zo fur dirac mæstres,
Adrein e c'heïn e diodes ;
Ar boueta mad, ar gajou bras,
A gueront oll, maoues ha goas ;
Labourat tenn ha mont buhan,
Ne gueront ket muguet an tan.
Dibaot na mates na mevel
En eun ty mad e chomo pell
Na roïnt oll sujet da zoueti
Ez eus eno guen dimisi.
Cher vad a reont, ne goust netra
Nac an dibri, nac an eva :
Eas é cundui amourouset
Divar goust mæstr ha mæstræset ;
Mével, mates a gar an dane
D'an tiez mad a zoug goal chanç ;
Mével yaouane a gar ar guin,
Nep a fis ennâ n'èquet fin ;
Mates friant a dibarfet
Hac a zell ré oc'h ar gouaset,
A ruino, hep dale pell,
Quercouls ar mæstr hac ar mevel.
Lipouseres, cher vat atao,
Ha prena beb bloas dillat brao,
Dibri mintin, cousquet abred,
Rac ber amzer etre bep pret

Zo maxim mevel a mates
O teport mezur paourentez.

— AN DEN CURIUS. —

Ar Mæstr eta hac ar Væstres
Ha ne fachont-hi james? —

— AN DEN EXPERT. —

Dibaot hini a ell tevel
Nac oc'h mates nac oc'h mevel,
Ha couscoude ne vezont quet
O re gourdrous guell servichet,
Natur an oll, bihan ha bras,
Eo cassaat an oll dud egas.
Mar bez egasset ar mevel,
Gant ber labour e vezo pell;
Mar bez egasset ar vates,
Eus an eun heur e rei devez,
Peautramant e raïnt labour fall,
Evit mont da eur servich all.
En daou gostez e vurmuront,
Ha netra ervat ne reont.
Ha beza gourdrouzet oc'hpen
A ra da veur a zervicherien
Læres e Mæstr pe coll amzer :
Nep a ra commananchou caër
A gustum ato mervel laër :
Arc'hant, peoc'h ha boueta mad
A ra d'an oll dud labourat

Ma na reont quet oc'h ar pris-se,
E caout re o liberte,
O c'hass ermeas hac ho faea
Hep o gourdrous eo ar guella.

— AN DEN CURIUS. —

Estonet bras en em gavan
Gant eur c'hustum zo er vro man :
Ne deus Itron na Bourc'hizes
Na guemeront oll magueres
Evit mezur o bugale,
Quen na vezont deut da vale ;
Ha couscoude n'en deus hini
N'en deus Doue roet dezi
Diou vron ha leas evit mezur
Da sustenti e c'hrouadur.

— AN DEN EXPERT. —

Eun abus bras é quemen-se,
Anez ma ve necessite.
Eur c'hustum cris ha dinatur
E da vam guenel crouadur,
Hac e briva neuse-souden
Eus ar pez en deus d'e souten :
E vagadurez naturel
Eo leas e vam da eur buguel ;
Hac injustis a rear ountá
Oc'h e briva eus anezá.

Mervel a ra cals a vuguel
E defaut e læz naturel,
Ha rac-se e vanq alies
An Itron hac ar Vagueres.
Ar c'henta vanq d'e c'hrouadur
O caret re e fligeadur ;
Ar Vagueres evit arc'hant
A abandon eun innoçant,
Hac en lez da veza debil
Evit mezur map Digentil.
Meur a Itron ameus guelet
O mezur chaç, anevalet,
Hac o leque var o barlen
Da zibri lod eus o souben.
A boc dezo, o briata,
Hac a ro dezo an tam quenta :
O c'hi ganto en o guele,
En dishenor d'o c'halite,
Ha gouscoude ne vagfent quet
Eur buguel queas o deus ganet.
Ha ne dint-hy quet dinatur,
Mezur qui eleac'h crouadur ?
Cals a grimou a rear ouc'hpen
Abalamour d'ar vagaden,
Eus a bere ne gomsan quet
Gant aon ha mez o lavaret :
Ne deus maguer na magueres
Na faziont re alies.

— AN DEN CURIUS. —

Livirit din, eur Paysant.
Hac ena hel beva contant?

— AN DEN EXPERT. —

Eur paysant a hel beva.
Caout da zibri, da eva,
Hep caout ezom eus a Varquis.
A Zigentil nac a Voure'his.
N'en deffe ezom eus a netra,
Ma talc'he oll quement a ra ;
Mæs destumet e oll hedou,
Hadet e liors, e barcou,
Quen alies a goul ountan.
Ne chom quasi netra gantan.
Ar Rouanes gant o zailloù,
An Dud Gentil gant o fermou ;
Ar Personet gant o deogou,
Belec, Menech gant o c'hestou :
Servicherien gant o gajou,
Medecinet gant remejou,
Tud a justic gant procesou,
Hac ar beorien gant ezomou ;
Mibien caër gant o argoulou,
Milineren gant o gobrou,
Ar Serjantet gant o misou ;
Hac al laëron gant o ardou.

Oll e pillont ar Paysant,
Ha dan oll e founnis arc'hant.
Ha couscoude en disprisont
Hac hep ræson er goal dretont,
Rac n'en deus tud voar an douar,
(Ar bed oll er cred hac er goar),
En em vir couls oc'h ar pec'het
Evel ma ra ar Paysantet.

— AN DEN CURIUS. —

Darbet è deomp, Den ancien,
Ancouat ar Vilinerien,
Hac ar bed oll guitibunan
A renc o c'haout, bras ha bian.
Hac en a zo den er e'hanton,
O drouc-presegue gant ræson ?

— AN DEN EXPERT. —

Milinerien, dreïst an oll dud,
A bep amzer o deus goall vrud
Ha sujet int dan teaudadou
Abalamour d'ar sac'hadou.
O blam a rear nellont quet
En em souten hep laères het :
Ferm vras o deus, cher vad a reont,
Gant o madou, n'ouzont ma reont ;
Re e quemer, eme Couër ;
Eleac'h seudel gant ar c'hrouër ;

Ar groagues ques ne gueffont son,
Nac e pot ar c'hognac nac er forn,
Hac evel-se e criont caër :
« Eat ê va zac'hat gant all laër. »
Ar Miliner a zell a dreus,
Hac a lavar : « Va guir ameus ;
Oblijet oc'h, va Jaqueta,
Da zont d'am milin da vala. »
Ha c'hui hoc'heus eun arves fall
Da gaç an anter da lec'h-all,
Hac evel-se ec'h allan reïs
Elec'h c'hoezec quemeret eïs.
Ne ra ket re vat ar Merer
Miret e guir oc'h Miliner,
Hac eur Miliner a ra gaou
Elec'h unan quemeret daou.
Hac evel-se, par consequant,
Ez int daou laër ha drouc-contant.
Ma livirin couscoude franc
D'am avis pehini zo vanc ;
D'ar Meiller eur pen ê ruin
E beza sujet d'ar vilin.
Penaos benac e labouro,
Ne vanquo biquen n'ho tromplo :
Ma renq fournissa dioc'h ar poues,
E lacaï dour en e zouez,
Goude e stlapo het-a-het
Ar bleut voar an douar zo gleb.
Beza ez eus Milinerien all,
A vir hed mad ha reï hed fall ;

Goude e zaïnt gant o hed mat
D'er guerza deoc'h er marc'hat,
Pa guemeront diou scudellat
Elec'h unan a eur zac'hat,
E custumont quemesq usien
Ganto, evit zalvout brigenen.
Peurvuya o deus ar guis
Elec'h ar bleut da guemer gris,
Evit contanti ar groagues,
Quen na vezo eet en tamoues.
Petra servich dezo facha ?
Cas a raïnt deza pe paea :
An nep a renq paea arval
A ra daou gobr pe areval ;
Fiziout ennan ar guella did,
Hac e ri guell cals da profid.

MOULET DRE VAPEUR E TY J. HASLÉ,
e Montroulez, ru a Aiguillon, n° 8, ha ru Sant-Malany, n° 4.

CAOUT A RER

E ty J. HASLÉ, Imprimer e Montroulez

Abreje eus an Aviel.	Hent ar Groas.
Abreje eus an Histor Santel hac Histor an Ilis.	Hent ar Groas bian.
Ar Buguel fur, da dri bloas.	Heuriou ar C'hristen mad.
An Doctor hac ar Buguel.	Heuriou Brezounec ha latin.
Ar Magnificat.	Histor ar Vreiz.
.El mad ar Vugale.	Imitation d'ar Verc'hes.
Bisitou d'ar Sacramant.	Imitation hor Salver J.-C.
Boquet eus ar Mission.	Imitation Jesus-Christ, gant reflexionou.
Brevier laik.	Instructionou ar Rosera.
Buez hor Salver J.-C.	Instructionou santel.
Buez Santes Germena.	Introduction d'ar Vuez devot.
Cantic Santes Anna.	Journée du Chrétien, in-24.
Cantic Sant Per.	Levr Aour, pe humilite gristen e pratik.
Canticou ar Verc'hez.	Manuel ar Guir Gristen, gant an aoutrou Marrec.
Canticou Lampaul.	Manuel à l'usage des élèves des écoles primaires, par M. PERROT, Curé de Taulé.
Canticou nevez.	Mellezour an Eneou.
Canticou spirituel, evit usach ar Missionou.	Mellezour ar Galon, pe exam- men a goustianç.
Catekis gallec ha Leon.	Mignoun ar Vretounet, pe disput amusant.
Catekis brezounec ha Leon.	Mignoun ar Vugale, gant an aoutrou Troude.
Catekis gallec ha Guemper.	Miz ar Galon sacr Jesus.
Catekis Brezounec ha Guem- per.	Miz Maë, Miz ar Verc'hes Vari, Mysteriou eus an Oferen.
Catekis historik Fleury.	Petit Paroissien in-24.
Chansonion brezounec.	Preparation d'ar maro.
Collocou ar C'halvar.	Tenzor ar Gristenien.
Curunen ar Verc'hes.	Trajedien Sant Guillerm, etc., etc.
Deveriou ar C'hristen.	
Devez Christen.	
Devez mad.	
Doctrin ar Guir Gristen, gant an aoutrou Marrec.	
Exercicou Christen.	
Guir Gristen.	
Hent ar Barados.	

Caout a rër ouspen al Levriou brezounec hanvet diaroç, bep seurt Levriou gallec evit oficou ar sùl, ar missionou, ar retrejou hac ar scolachou; Canticou gallec ha brezounec, Medalennou, Croachou, Chapeledou, Taulennou, Paper, Plun, Liou, etc., etc.

